

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι διευθυντές/διοικητές νοσοκομείου;

Καθήκοντα

1. Στα καθήκοντά σας όσον αφορά τη βελτίωση της χρήσης των αντιβιοτικών περιλαμβάνονται [31,42,56,71,75]:
 - a) η σύσταση διεπιστημονικής ομάδας στο πλαίσιο του προγράμματος εποπτείας των αντιβιοτικών στο νοσοκομείο σας. Η ομάδα αυτή θα πρέπει να στελεχώνεται από λοιμωξιολόγους, κλινικούς μικροβιολόγους και φαρμακοποιούς και να λαμβάνει ειδική χρηματοδότηση και πόρους·
 - b) η υποστήριξη της εφαρμογής κατευθυντήριων γραμμών για τα αντιβιοτικά και μέτρων πρόληψης και ελέγχου των λοιμώξεων·
 - c) η εφαρμογή στοχευμένων δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης οι οποίες:
 - i. βελτιστοποιούν τη διαγνωστική και θεραπευτική διαχείριση των ασθενών·
 - ii. διασφαλίζουν την τήρηση των συστάσεων περί εποπτείας των αντιβιοτικών·
 - iii. εξετάζουν παράγοντες συμπεριφοράς που διαμορφώνουν την κακή χρήση των αντιβιοτικών·
 - iv. βελτιώνουν την πρόληψη και τον έλεγχο τόσο λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, καθώς και της εξάπλωσης βακτηρίων ανθεκτικών στα αντιβιοτικά.
 - d) η ενθάρρυνση των συνταγογραφούντων και των επικεφαλής των ομάδων εποπτείας των αντιβιοτικών να συνεργάζονται, να διεξάγουν προληπτικούς ελέγχους και να διατυπώνουν παρατηρήσεις·
 - e) ο καθορισμός δεικτών ποιότητας και ποσοτικών μετρήσεων της προόδου και των αποτελεσμάτων του προγράμματος εποπτείας των αντιβιοτικών·
 - f) η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των αντιβιοτικών που περιλαμβάνονται στο συνταγολόγιο του νοσοκομείου και
 - g) η διασφάλιση της συμπερίληψης της ορθολογικής χρήσης των αντιβιοτικών και της πρόληψης της αντοχής στα αντιβιοτικά ως «τομέων δράσης προτεραιότητας» στον ετήσιο προγραμματισμό του νοσοκομείου.

Τι θα πρέπει να γνωρίζετε

2. Τα προγράμματα εποπτείας των αντιβιοτικών, σε συνδυασμό με πρακτικές πρόληψης και ελέγχου των λοιμώξεων, μπορούν να αυξήσουν την ασφάλεια των ασθενών, να βελτιώσουν την ποιότητα της περίθαλψης και να μειώσουν τις δαπάνες των νοσοκομείων σε όλους τους τομείς υπηρεσιών μέσω της βελτίωσης του τρόπου χρήσης των αντιβιοτικών και της μείωσης των λοιμώξεων από *C. difficile* και άλλων ανεπιθύμητων συμβάντων [19,42].

Παράδειγμα

Η εφαρμογή προγραμμάτων εποπτείας των αντιβιοτικών είχε ως αποτέλεσμα [46]:

- τη μείωση της κατανάλωσης αντιβιοτικών κατά 20%,
- τη μείωση της επίπτωσης νοσοκομειακών λοιμώξεων,
- τη μείωση της διάρκειας νοσηλείας και
- τη μείωση των δαπανών για αντιβιοτικά κατά 33%.

3. Οι λοιμωξιολόγοι, οι κλινικοί μικροβιολόγοι και οι κλινικοί φαρμακοποιοί διαδραματίζουν, ως επικεφαλής, βασικό ρόλο στην ομάδα εποπτείας των αντιβιοτικών [56,76].

4. Πολλοί συνταγραφούντες και άλλοι επαγγελματίες του τομέα της υγείας θεωρούν ότι η κατάρτισή τους σε θέματα ορθολογικής χρήσης των αντιβιοτικών είναι ανεπαρκής. Ζητούν πρόσβαση σε τοπικές κατευθυντήριες γραμμές για τα αντιβιοτικά, σε ειδική εκπαίδευση και σε ομάδες εποπτείας των αντιβιοτικών [25,27].

5. Οι κλινικοί γιατροί είναι υπεύθυνοι για τη συνταγογράφηση και πρέπει να συμμετέχουν πλήρως στη λήψη αποφάσεων από κοινού με την ομάδα εποπτείας των αντιβιοτικών [42].

6. Για να είναι επιτυχείς οι ομάδες εποπτείας των αντιβιοτικών, είναι αναγκαία η ενεργός συμμετοχή και άλλων βασικών επαγγελματιών που εργάζονται σε νοσοκομεία, όπως είναι οι επαγγελματίες του τομέα της πρόληψης και του ελέγχου λοιμώξεων, οι επαγγελματίες που εργάζονται σε τμήματα επειγόντων περιστατικών, οι επιδημιολόγοι, οι νοσηλεύτες και το προσωπικό μηχανογράφησης στα νοσοκομεία [42,77].

7. Η καλύτερη χρήση των αντιβιοτικών στο τμήμα επειγόντων περιστατικών μπορεί να βελτιώσει τη χρήση σε ολόκληρο το νοσοκομείο, διότι από το τμήμα αυτό γίνεται συνήθως η εισαγωγή των ενδονοσοκομειακών ασθενών [77].

8. Η χρήση των αντιβιοτικών μπορεί να μειωθεί τόσο με περιοριστικά όσο και με προτρεπτικά μέτρα [19,43,54,56]:

- Τα περιοριστικά μέτρα περιλαμβάνουν τη λήψη αποφάσεων για συγκεκριμένα αντιβιοτικά πριν από την έγκριση και μετά τη χορήγηση άδειας κυκλοφορίας·
- Τα προτρεπτικά μέτρα περιλαμβάνουν τον προληπτικό έλεγχο και τη διατύπωση παρατηρήσεων από λοιμωξιολόγους, μικροβιολόγους και φαρμακοποιούς.

9. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τα αντιβιοτικά και οι τακτικές εκπαιδευτικές συσκέψεις και επισκέψεις βελτιώνουν τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται οι γιατροί τις λοιμώξεις [78].

10. Η συνταγογράφηση αντιβιοτικών και οι εκβάσεις των ασθενών μπορούν να βελτιωθούν μέσω ορισμένων διαρθρωτικών στρατηγικών. Σε αυτές περιλαμβάνονται [54,79-81]:

- η λήψη αποφάσεων με την υποστήριξη ηλεκτρονικού υπολογιστή, κατόπιν συνεκτίμησης των κλινικών ενδείξεων, των μικροβιολογικών δεδομένων και των δεδομένων συνταγογράφησης και
- η χρήση ταχειών και παρακλίνιων διαγνωστικών εξετάσεων.

Τι μπορείτε να κάνετε στο νοσοκομείο ή στο ίδρυμά σας

11. Υποστηρίξτε την οικεία διεπιστημονική ομάδα εποπτείας των αντιβιοτικών ορίζοντας ειδικούς επικεφαλής για την υλοποίηση του προγράμματος εποπτείας και τα φάρμακα και καθορίζοντας τους υποστηρικτικούς ρόλους άλλων βασικών ομάδων [42,71].
12. Ιεραρχήστε κατά προτεραιότητα τις πολιτικές εποπτείας των αντιβιοτικών και πρόληψης και ελέγχου των λοιμώξεων, καθώς και στρατηγικές και δραστηριότητες που υποστηρίζουν την ορθολογική χρήση των αντιβιοτικών και προλαμβάνουν την εξάπλωση βακτηρίων ανθεκτικών στα αντιβιοτικά [31,71].
13. Μεριμνήστε για τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης και πόρων για την εφαρμογή ενός προγράμματος εποπτείας των αντιβιοτικών (π.χ. μισθοί για ειδικό προσωπικό, υποδομή τεχνολογίας πληροφοριών, ταχείες και παρακλίνιες διαγνωστικές εξετάσεις) [31].
14. Χρηματοδοτήστε και προωθήστε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σεμινάρια κατάρτισης και συναντήσεις με θέμα την εποπτεία των αντιβιοτικών για όλους τους επαγγελματίες του τομέα της υγείας (γιατρούς, λοιμωξιολόγους, φαρμακοποιούς, μικροβιολόγους και νοσηλευτικό προσωπικό) [19,53,56].
15. Ενισχύστε τις δραστηριότητες επιτήρησης της χρήσης των αντιβιοτικών και της αντοχής στα αντιβιοτικά [56].
16. Προωθήστε τη συμμόρφωση με τεκμηριωμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη διάγνωση και τη διαχείριση κοινών λοιμώξεων και για την περιεγχειρητική προφύλαξη με αντιβιοτικά. Εάν στο νοσοκομείο σας δεν εφαρμόζονται τέτοιου είδους κατευθυντήριες γραμμές, μεριμνήστε για την ανάπτυξή τους [31,54,56].
17. Προωθήστε την επικαιροποίηση κατευθυντήριων γραμμών και εμπειρικών επιλογών αντιβιοτικών βάσει των τοπικών τάσεων μικροβιολογικής διάγνωσης και αντοχής στα αντιβιοτικά [31].
18. Προωθήστε την τήρηση τεκμηριωμένων κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με μέτρα ελέγχου των λοιμώξεων, με σκοπό την ανάσχεση της εξάπλωσης βακτηρίων ανθεκτικών στα αντιβιοτικά [82].
19. Προωθήστε τη διενέργεια προληπτικών ελέγχων και διασφαλίστε την προώθηση των σχετικών παρατηρήσεων προς μεμονωμένους συνταγογραφούντες [54,56].
20. Προωθήστε την αξιολόγηση των συνταγών αντιβιοτικών και της διαχείρισης των λοιμώξεων από ομολόγους και ενθαρρύνετε την επικοινωνία μεταξύ επαγγελματιών του τομέα της υγείας [71].